

Telegraful Român

Anul 165 • nr. 15-16

15 aprilie 2017

Iubirea lui Dumnezeu și încercările vieții

Mântuitorul Hristos, prin întreaga Sa operă de mântuire, este întruparea iubirii nemărginite a lui Dumnezeu față de om, creatura Sa, pentru ca acesta să-și poată împlini scopul pentru care a fost creat – asemănarea cu Dumnezeu și câștigarea vieții celei veșnice.

Pentru împlinirea acestui ideal suprem și pentru a depăși toate încercările vieții, Mântuitorul ne adresează și astăzi tuturor chemarea: „*Oricine voiește să vină după Mine să se lepede de sine, să-și ia crucea și să-Mi urmeze Mie*” (Marcu 8, 34).

Răspunsul nostru la această chemare este facultativ! Dumnezeu nu ne mântuiește cu forța, de aceea a zis: „*Cine voiește să vină după Mine*”, însă așteaptă ca noi să dorim și să-I cerem ajutorul Său. *Libertatea* ne-a dăruit-o Dumnezeu de când ne-a creat după chipul Său, ca *persoane raționale, libere și capabile* de a menține legătura cu Creatorul. Însă, *urmarea lui Hristos* sau trăirea vieții noastre în Hristos și cu Hristos, dobândită prin Sfintele Taine ale Bisericii, este singura cale prin care noi ne putem câștiga viața cea veșnică. Sfântul Apostol Pavel mărturisește: „*nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine*” (Galateni 2, 20).

Iubirea dumnezeiască preamilosivă nu se limitează numai la chemarea de a-L urma pe Hristos, ci ne arată și *calea de urmat*, prin împlinirea a două condiții: *lepădarea de sine și luarea crucii*.

Prima treaptă în urmarea liberă a lui Hristos este *lepădarea de sine*. Oricine voiește să-L urmeze pe Hristos trebuie să se lepede de sine, acordând întâietate trebuințelor sufletului, față de poftele amăgitoare ale trupului, lăsând la o parte tot ceea ce ține de *egoismul său*, urmând voia Domnului, păzind poruncile Lui, iubind pe Dumnezeu și pe semenii. În viața monahală aceasta se numește „*călcarea voii*”. Lepădarea de sine este un *act liber de smerenie sfântă*, care sporește și înalță demnitatea persoanei, nu o înjosește, după cum ne încredințează Mântuitorul, zicând: „*...cine se va smeri pe sine se va înălța*” (Matei 23, 12). Lepădarea de sine nu este o renunțare la datoriile pe care le avem pentru întreținerea vieții, ci la pornirea păcătoasă de a împlini poftele trupului, acordându-i tot ceea ce e mai „bun” și mai „plăcut”, mai ales, atunci când nu este necesar sau chiar în timpul postului.

Toate bunătățile din lumea aceasta sunt *darurile lui Dumnezeu* și doar pe El trebuie să-L considerăm Stăpân a toate, nu pe noi înșine.

A doua treaptă a urmăririi lui Hristos este *luarea crucii* noastre și purtarea ei cu *mulțumire*, urmându-L pe Hristos, Care a purtat Crucea pentru noi și pentru a noastră mântu-

ire. „*Aici, crucea – spune Preafericitul Părinte Patriarh Daniel – poate însemna o suferință, neputință, neîmplinire, o încercare, o recunoaștere a limitelor noastre, a finitudinii condiției umane, dar și o permanentă răstignire între idealul propus și rezultatul obținut, «căci nu fac binele pe care îl voiesc, ci răul pe care nu-l voiesc, pe acela îl săvârșesc»* (Romani 7, 19)” [*Foame și sete după Dumnezeu – înțelesul și folosul postului*, Ed. Basilica, București, 2010, p. 152-153].

Purtarea crucii este *asumarea* a tot ceea ce Dumnezeu ți-a rânduit ca *încercări ale vieții* pentru a fi biruite și, unele, chiar a fi ispășite, deși Dumnezeu nu ne pedepsește pentru fărâdelegile noastre, așteptând întoarcerea noastră. Suferințele și necazurile noastre pot veni asupra noastră și din cauza păcatelor și greșelilor săvârșite, însă iubirea de oameni a lui Dumnezeu le îngăduie, ca *pedagogie dumnezeiască*, pentru depășirea lor și pentru îndreptarea noastră, spre slava Preasfântului Său nume și mântuirea noastră.

Hristos, Care a purtat Crucea pentru noi, nu ne lasă fără de ajutor, ci ne ajută să ne purtăm crucea proprie, care ni se pare uneori greu de purtat. În acest sens este edificatoare următoarea istorioară:

Un părinte nevoitor, dar suferind, se ruga lui Dumnezeu ca să-i ușureze crucea vieții sale, pe care o considera prea grea. Pentru întărirea lui în credință și în nevoințele spirituale, Dumnezeu S-a milostivit de el și i-a transmis prin înger, noaptea în vis, să meargă la o biserică din apropiere, înconjurată de un cimitir, și acolo își va vedea crucea sa. La intrarea în biserică l-a întâmpinat preotul, care primise și el înștiințare, și l-a îndemnat să-și aleagă din mulțimile de cruci, de diferite mărimi și din diferite materiale, pe cea pe care crede că i-ar fi potrivită să o poarte fără cârtire, mulțumind lui Dumnezeu.

Privirea lui s-a îndreptat spre o cruce din lemn, mai ușoară, pe care ar putea să o poarte cu sine toată viața. A fost îndemnat de îndată să citească numele înscris pe acea cruce. Mare i-a fost uimirea când a citit numele său pe acea cruce ușoară. Și s-a întors îndreptat la ostenele sale, rugându-L pe Dumnezeu ca să-i sporească suferințele, pentru a dobândi o mai mare răsplată cerească.

Luarea crucii și urmarea lui Hristos constituie pentru noi *singura șansă a mântuirii*, pentru că omul, prin propriile sale puteri, fără ajutorul divin, nu poate să-și salveze viața, ci o va pierde, dar cel care își va jertfi viața pentru Evanghelie o va câștiga, după cuvântul Său: „*Căci cine va voi să-și scape viața și-o va pierde, iar cine va pierde viața sa pentru Mine și pentru Evanghelie, acela și-o va mântui*” (Marcu 8, 35). Viața pierdută prin jertfă pentru Hristos și pentru Evanghelia Sa este o dăruire, răsplătită cu mântuirea sufletului.

† LAURENȚIU,

Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

Teodor
BACONSI

HRISTOS, contemporanul etern

Cine-și spune creștin îl mărturisește pe Iisus Hristos. Creștinii drept-măritori au la îndemână Crezul de la Niceea și Constantinopol, unde Iisus Hristos este definit în termenii unei doctrine destul de abstracte. Căci mintea omului obișnuit – și chiar intelectul cel mai profund – pricepe cu greu relația misterioasă dintre Tatăl și Fiul, sau fenomenul suprarational, de-a pururi enigmatic, al nașterii Sale veșnice. Firește că, dacă ceri explicații unui preot înțelept sau unui dascăl competent de Teologie, vei afla câteva explicații menite să-ți clarifice oarecum adâncul mister al Persoanei Domnului și Mântuitorului nostru. E ca și cum Constantin Noica ți-ar lămurii „*Fenomenologia spiritului*” sau cum ți-ar vorbi vreun avvă din Pateric, talmăcindu-ți (în pilde mai apropiate de înțelegerea curentă) cele înalte și nepătrunse. „*Taina cea din veac ascunsă și de îngeri neștiută*” a devenit inteligibilă tocmai prin Întrupare, așa cum frumos ne amintesc troparele Maicii Domnului. Din fericire, Persoana lui Iisus Hristos – cea mai des citată, mai slăvită, mai chestionată, contestată, adorată și răstălmăcită ființă dintre toate cele născute sub soare – rămâne ireductibilă la discursurile ori la speculațiile mistice și filozofice: și slavă Domnului că este așa, pentru că dacă am putea cunoaște fără rest cine este Hristos, El și-ar știrbi nemărginitul prestigiu, și-ar eclipsa fascinația, intrând, cumva, sub specia relativităților omenești.

(continuare în p. 2)

Din cuprins:

Pr. Academician Mircea Păcurariu

Istoricul Ștefan Meteș (1886-1977) |

pagina 4

Prof. Univ. Dr. Elena Macavei

Membrii Asociațiunii Astra – Membrii**Academiei Române (II) | pagina 5**

Lect. Dr. Daniel Mihoc

Templul din Ierusalim (II) | pagina 6

Pr. Dr. Cristian Groza

Iisus Hristos – moartea păcatului și**învierea omului | pagina 7**

Prin Cruce și Înviere, Hristos restituie ordinea de existență în Duhul Sfânt

„Iar Dumnezeu, Cel ce L-a înviat pe Domnul, ne va învia și pe noi prin puterea Sa” (I Cor. 6, 14). „Că deși a fost răstignit în virtutea slăbiciunii, El, dimpotrivă, este viu în virtutea puterii lui Dumnezeu. Că și noi suntem slabi întru El, dar vom fi vii împreună cu El, prin puterea lui Dumnezeu față de voi” (II Cor. 13, 4). „Și El a murit pentru toți, pentru ca cei ce viază să nu mai vieze loruși, ci Aceluia Care pentru ei a murit și a înviat” (II Cor. 5, 15).

Cuvintele de mai sus, scrise corintenilor de Sfântul Pavel, ne sugerează câteva categorii teologice elocvente despre Răstignirea lui Hristos întru slăbiciune și Învierea Sa întru putere, precum și despre faptul morții și învierii noastre în Hristos. Argumentarea de față dorește să sublinieze legătura între **Cruce și Înviere** (extrem de explicită în textele amintite), pe de o parte, și lucrarea **Duhului Sfânt** în aceste două acte, pe de altă parte.

Crucea și Învierea, urmate de Pogorârea Duhului Sfânt, semnele împăcării cu Tatăl. Jertfa pe Cruce a însemnat pentru Hristos renunțarea la slava Sa, însă această renunțare e însoțită de o chenoză a Duhului Sfânt, Ce odihnește asupra Lui. În centrul răscumpărării este jertfa pe care Domnul o aduce prin Duhul Sfânt. Mântuitorul, când era pe Cruce, S-a predat focului suferințelor Fiului Omului, cum scrie Isaia în capitolul 53 (arderea de tot a jertfelor vechi-testamentare este bine conturată în jertfa lui Hristos), foc ce ardea pe altarul Crucii, după cum spune Sfântul Chiril al Alexandriei: „*nedomolit și fără sfârșit era focul altarului*” (Sfântul Chiril al Alexandriei, *Închinare în duh și adevăr*, XII, P.G., LXVIII, 458, apud Pr. Ilie D. Moldovan, „Învățătura despre Duhul Sfânt în Ortodoxie și preocupările ecumeniste contemporane” (teză de doctorat), Sibiu, 1973, p. 114), căci „*Domnul Dumnezeu nostru este foc mistuitor*” (Deut. 4, 24). Ce s-a topit în acest foc? Nimic altceva decât mortalitatea modului nostru de ființare cu care Hristos a intrat în relație când a pățimit. Crucea e puterea ce topește ordinea cea veche de existență, dar care restituie ordinea cea nouă. Crucea este semnul împăcării, căci Mângâietorul a fost trimis în lume numai după ce am fost împăcați cu Tatăl prin Hristos. Iată logica inspirată a Sfântului Ioan Gură de Aur: „*Pentru ce n-a fost dat Duhul înainte de Cruce? Pentru că lumea era în păcat, în greșală, în dușmănie și în necinste, pentru că nu Se jertfise încă Mielul (...). Pentru că nu era răstignit, nu era făcută încă împăcarea. Prin urmare, trimiterea Duhului e dovada împăcării*” (Sfântul Ioan Gură de Aur, *Cuvântări la praznice împărătești*, traducere de Pr. Dumitru Fecioru, București, 1942, p. 254).

Slava Învierii, o manifestare a lucrării Duhului Sfânt. Dar Hristos nu doar că a murit pe Cruce, ci a și înviat întru slavă. Slava Crucii, ca prefigurare a Învierii, e o expresie care semnifică legătura dintre Moartea și Învierea lui Hristos. Razele acestei slave vor să confirme rolul Sfântului Duh în actul Învierii, care face să se afirme în istorie nu o oarecare putere dumnezeiască, ci aceea prin care a avut loc Întruparea sau aceea prin care Hristos a săvârșit minunile. Puterea (gr. *dynamis*) e indisolubil legată de Duhul Sfânt. Pentru Sfântul Pavel, „*cuvântul crucii ... este puterea lui Dumnezeu*” (I Cor. 1, 18), dar, totodată, Învierea este o lucrare față de care nu-și poate exprima admirația decât în termeni ce conțin ideea de forță. Încă din Vechiul Testament, Duhul lui Dumnezeu acționează cu o putere irezistibilă: „*orice lucrare a puterii dezvăluie prezența Duhului și orice prezență a Duhului se face simțită în lucrările puterii*” (Francois-Xavier Durrwell, *La resurrection de Jesus-mystere du salut*, Edition Xavier Mappus, 1963, p. 120-121.) Duhul este puterea creatoare a lui Dumnezeu în lume (Fac. 1, 2; Ps. 138, 7), El stăpânește pe om, îl încarcă de putere, fie fizică (Jud. 13, 25; 14, 6; 15, 14), fie intelectuală sau morală (Num. 24, 2; II Sam. 23, 2; Is. 11, 2). Teologia paulină afirmă că slăbiciunea este caracteristică trupului, precum puterea este caracteristică duhului omenesc. Astfel, când Apostolul scrie II Cor. 3, 14, noi putem înțelege astfel gândirea sa: „*El a murit în virtutea trupului Său, dar trăiește în virtutea Duhului*”. Fiindcă este un act de putere, întrevădem cu ușurință în Înviere acțiunea Duhului Sfânt, Înviere care e însoțită de reapariția slavei dumnezeiești a lui Hristos. Apostolul neamurilor are în vedere o relație specială între slava Învierii și lucrarea Duhului Sfânt. Slava Învierii corespunde noțiunii

vechi testamentare de *Shekinach*. În gândirea rabinică, slava se concretizează în norul strălucitor de foc, în mijlocul căruia Domnul coboară în templul Său și se manifestă. Sfântul Pavel, impregnat de această gândire, găsește legături foarte strânse între conceptul de slavă și Duhul Sfânt, deși își urmează propria linie de gândire. Această *Shekinach* este marcată de sfințenie și de putere, așa cum vor accentua mulți teologi: „*slava învierii este o adevărată descoperire sau o manifestare a sfințeniei divine pe care Sfântul Duh o imprimă în natura umană a lui Hristos*” (Pr. Ilie Moldovan, *Învățătura despre...*, p. 117). Cu alte cuvinte, această slavă poate fi numită foarte bine *sfințenia ca putere a lui Dumnezeu*. Concluzia admirabilă a lui Kittel trebuie menționată aici: „*slavă, putere, Duh Sfânt sunt trei realități plasate în anfiladă*” (H. Kittel, *Die Herrlichkeit Gottes*, Giessen, 1934, p. 208). Dar aceste manifestări ale Duhului Sfânt în Răstignirea și Învierea Domnului n-au rămas fără roade, pentru că din cercul de foc al acestui tot indestructibil s-au pogorât asupra Bisericii limbile ardente ale Mângâietorului. Crucea rămâne un factor dinamic, care, prin venirea Duhului, în permanență creează din nou Biserica, iar Învierea Domnului este, de asemenea, o efuziune de Duh Sfânt în Biserică. Puterea care L-a înviat pe Iisus Hristos din morți este aceea care face să circule Sângele răscumpărător în măduarele Trupului tainic și aceeași putere menține pentru totdeauna unirea dintre Cap și Trup: „*între Hristos și credincioși nu poate să fie niciun interval, căci, de-ar fi, imediat ne pierdem*” (Sfântul Ioan Hrisostom, *Comentariile sau explicarea Epistolei I către Corinteni*, trad. Arhim. Theodosie Athanasie, București, 1908, p. 108).

Am devenit, prin Cruce și Înviere, robii Eliberatorului. Biserica este istoria noastră scrisă de Dumnezeu în conlucrare cu noi și fiecare epocă e inaugurată de un eveniment. Crucea e un eveniment major ce a determinat o stare nouă după celelalte două evenimente anterioare, creația și căderea. Pentru a lămuri tuturor puterea izbăvitoare a Crucii, Biserica a așezat acest altar în mijlocul ei. Astfel Duhul Sfânt, activ în Biserică, leagă pe cel credincios de actul jertfei ispășitoare și de dovada valorii acesteia din dimineața Învierii. Biserica, dobândind Duhul Sfânt odată cu actul Învierii Domnului Hristos, învață că Același Duh trebuie dobândit în persoană. Pentru a-ți însuși Crucea ca putere a lui Dumnezeu, trebuie să ostenești la propria purificare pe care o lucrează limbile de foc ale Cincizecimii neîntrerupte a Duhului Sfânt. I Corinteni 13, 4 ne dovedește că „*Hristos posedă întreaga slăbiciune omenească, inclusiv posibilitatea de a fi răstignit*” (Dr. Iosif Olariu, *Epistolele Sfântului Apostol Pavel către Romani, Corinteni, Galateni și Efeseni*, Tipografia Diecezană Caransebeș, 1910, p. 566), dar a predat-o focului Duhului Sfânt, dându-ne pildă cum să ne apropiem de puterea izbăvitoare a Crucii. Sfântul Pavel ne sugerează în II Corinteni 5, 15 că am devenit „*proprietatea Aceluia care ne-a eliberat, adică a lui Iisus Hristos*” (Diacon Prof. N.I. Nicolaescu, *Actualitatea Epistolei I-a către Corinteni*, în S.T., an. III (1951), nr. 1-2, p. 89), altfel spus, am devenit robii Eliberatorului, iar fructul acestei preadulci sclavii este învierea noastră. Cei morți sunt vii în urma părtașiei lor cu Hristos și cu Duhul Sfânt, căci viața nu poate fi concepută fără Duhul, Care e numit făcător de viață și dătător de viață. La sfârșitul zilelor vom reinvia într-un trup plin de slavă, plin de putere, care este un trup duhovnicesc (I Cor. 15, 43-45). Atunci tot ce n-a fost purificat prin *arderea Duhului*, tot ce a rămas carnal, va fi privat de slavă, de putere, de sfințenie. În concluzie, Duhul Sfânt e o putere însușitoare ce lucrează simultan asupra Mântuitorului și asupra noastră. Pe de-o parte Hristos învie în Duhul Sfânt, iar pe de altă parte El învie pentru noi, noua Sa viață este cea a Duhului și ea este orientată asupra noastră.

Pr. Dr. George Cosmin PIȚ

HRISTOS, contemporanul etern

(urmare din p. 1)

Bine, mi se va spune, dar nu este Hristos atotprezent prin Evanghelii, prin cultul liturgic impregnat de vibrație biblică, prin iconografia Sa unanimă, care-L face imediat recognoscibil? Așa este, indiscutabil: în textele canonice, scrise mai târziu, pentru a feri de uitare originalele *loghia tou Kuriou*, precum și în ansamblul literaturii patristice (atât de felurit sub speciile sale), avem destul material pentru a ne lămuri cu privire la ce ne cere, ce învață și cum a locuit în trup Cuvântul lui Dumnezeu: atitudinea dominată de blândețe, iubire exigentă, discreție și dăruire, stările sufletești prin care a trecut, relația Sa cu tradiția iudaică, minunile săvârșite, pildele supuse atenției noastre, ca și regulile stabilite de El în ce ne privește, de la duhul anti-fariseic până la „termenii” Rugăciunii Domnești, ar putea fi îndestulătoare pentru orice curiozitate „normală”, scutită de ispite gnostice și de luciferismul completitudinii. De aceea e liniștit creștinul aflat pe calea justă: mintea lui odihnește în orizontul Revelației fără urmă de disconfort, frustrare ori revoltă profană.

Și totuși, fiecare epocă L-a reinventat, L-a trăit și L-a aprofundat *altfel* pe ineputabilul nostru contemporan teandric. Din învățătura Sa s-au născut curente filozofice, vocații monahale, teologii politice imperiale, acțiuni ideologice, arte frumoase și științe rațional constituite, dar și radicale răscoale ale libertății prost înțelese, caricaturi, blasfemii, răstălmăcirii sectare, războaie cu pretexte pioase, dușmăanii inter-etnice, radicalisme și rățări ezo-terice. În două milenii de istorie bisericească, prezența lui Hristos a rodit spectaculos, dar a și fost constant asumată într-o puzderie caleidoscopică (și adeseori smintitoare) de interpretări, definiții controversate sau sterile certuri interconfesionale.

Nu mai spun că avem apoi, fiecare, propria relație cu Hristos: El este Cel grație căruia putem dialoga cu Dumnezeu, depășind scandalul opriment al transcendenței non-figurative pe care o exaltă celelalte două monoteisme avraamice. E o relație care ne însoțește din momentul Botezului (și al trezirii la conștiința de sine) până în clipa finală a parcursului nostru terestru. O relație intimă, greu de povestit și de raționalizat, o relație interpersonală, vie, mijlocită prin comunitatea liturgică, prin comuniunea cu semenii, prin dinamica ideatei proprii, prin emoția evenimentelor existențiale cărora le dăm un sens, diminuându-ne biologic, până la moartea seminței care rodește însutit prin speranța – și realitatea duhovnicească – a Învierii obștești. „Gustați și vedeți că bun este Domnul. Fericit bărbatul care nădăjduiește în El” (Ps. 33, 8).

LITURGHIE • PASTORAȚIE • MĂRTURISIRE

Î.P.S. Dr. LAURENȚIU STREZA, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului

Miercuri, 1 martie. Înaltpreasfinția Sa a prezidat ședința administrativă a Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului. Seara, a slujit Pavecernița Mare și Canonul Sfântului Andrei Criteanul la Catedrala Mitropolitană.

Joi, 2 martie. A avut program de lucru la cabinet. Seara, a slujit Pavecernița Mare și Canonul Sfântului Andrei Criteanul la Catedrala Mitropolitană.

Vineri, 3 martie. A participat la Capela Mitropolitană, la Liturgia Darurilor mai înainte sfințite.

Duminică, 5 martie. A oficiat Sfânta Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură la Biserica „Adormirea Maicii Domnului” din Brașov. În cadrul Sfintei Liturghii, teologul Mădălin Duca a fost hirotonit diacon, iar diaconul Ionel-Iancu Banciu a fost hirotonit preot pentru Parohia Scorei, Protopopiatul Avrig. La sfârșit, Înaltpreasfinția Sa a oferit un act de apreciere părintelui Nicolae Coman, în vârstă de 90 de ani, ca semn de apreciere a activității pastoral-misionare din cei 67 de ani de preoție și 47 de ani de slujire la biserica brașoveană. De asemenea, a oferit apoi distincția „Crucea șaguniană pentru laici” conf. univ. dr. Ștefan Dimitriu și domnului Tudor Gheorghe Comănița, binefăcători ai Bisericii, precum și Ordinul „Sfântul Ierarh Andrei Șaguna, Mitropolitul Transilvaniei” doamnei Ana Vâlceanu și doamnei Viorica Gramatopol, care au sprijinit Arhiepiscopia Sibiului în lucrarea misionară.

Luni, 6 martie. A avut program de audiențe și lucrări de birou. A participat la ceremonia de instalare a noului prefect al județului Sibiu, domnul Lucian Radu, precum și a noului subprefect, doamna Olimpia Prisloean. A adresat celor prezenți un cuvânt de binecuvântare.

Martți, 7 martie. A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

Miercuri, 8 martie. A avut program de lucru la cabinet.

Joi, 9 martie. A oficiat, la Catedrala Mitropolitană din Sibiu, slujba parastasului pentru martirii și deținuții politici din timpul regimului comunist și pentru toți eroii care s-au jertfit pentru patrie și credința străbună. În aceeași zi, la invitația Organizației Tinerilor din Sibiu, în Aula Facultății de Medicină din Sibiu, Înaltpreasfinția Sa a susținut conferința *Postul cel mare, ofranda iubirii omului pentru Dumnezeu*.

Vineri, 10 martie. A participat, la Centrul de Instruire pentru Informații și Comunicații „Decebal” din Sibiu, la festivitatea de absolvire a ofițerilor înscrși la cursul de bază. A adresat celor prezenți un cuvânt de binecuvântare. În aceeași zi, a prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

Duminică, 12 martie. A slujit Sfânta Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură la Catedrala Mitropolitană din Sibiu. În cadrul Sfintei Liturghii, diaconul Florin Dumitru Robu-Zamfir a fost hirotonit preot pentru Parohia Movile, Protopopiatul Agnita.

Luni, 13 martie. A avut program de audiențe. La Capela Mitropolitană a oficiat slujba de hirotesie întru duhovnic a pr. Radu Rodean de la Parohia Șoroștin, Protopopiatul Agnita, și a pr. Viorel Savu de la Parohia Valea Lungă, Protopopiatul Mediaș.

Martți, 14 martie. A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie din Sibiu. În Aula „Mitropolit Ioan Meșianu” a Facultății de Teologie Ortodoxă „Sfântul Andrei Șaguna” din Sibiu, Înaltpreasfinția Sa a prezidat ședința anuală a Adunării generale a Casei de Ajutor Reciproc (CAR) din cadrul Arhiepiscopiei Sibiului.

Miercuri, 15 martie. A avut program de lucru la cabinet. A participat, la Capela Mitropolitană, la Liturgia Darurilor mai înainte sfințite.

Joi, 16 martie. A prezidat comisia examenului de capacitate preoțească organizat de către Arhiepiscopia Sibiului.

Vineri, 17 martie. A avut program de lucru la cabinet. A participat, la Capela Mitropolitană, la Liturgia Darurilor mai înainte sfințite.

Sâmbătă, 18 martie. A participat la Școala nr. 6 „Nicolae Iorga” din Sibiu, la deschiderea Olimpiadei Județene de Religie. A adresat elevilor participanți un cuvânt de binecuvântare.

Duminică, 19 martie. A oficiat slujba de sfințire a Paraclisului „Sfinții Apostoli Petru și Pavel” și „Sfântul Ierarh Nectarie de la Eghina”, al bisericii parohiale din localitatea Sâmpetru, Protopopiatul Săcele. A oficiat Sfânta Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură. La final, Înaltpreasfinția Sa l-a hirotesit iconom stavrofor pe preotul paroh Lică Borșan, iar principalilor ctitori și binefăcători le-a oferit acte de cinstire. În aceeași zi, în Aula Universității „Transilvania” din Brașov, la invitația ASCOR Brașov, Înaltpreasfinția Sa a susținut conferința „Familia creștină și provocările lumii contemporane”.

Luni, 20 martie. A avut program de audiențe și lucrări de birou. A vizitat șantierul de lucru de la Catedrala „Sfântul Ioan Botezătorul” din municipiul Făgăraș.

Martți, 21 martie. A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie din Sibiu. A avut program de audiențe și lucrări de birou.

Miercuri, 22 martie. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

Joi, 23 martie. Înaltpreasfinția Sa a vizitat mamele din cadrul Maternității de la Spitalul Județean de Urgență din Sibiu. A oficiat o slujbă de binecuvântare și le-a oferit mămiciilor flori și daruri, înaintea Bunei Vestiri.

Vineri, 24 martie. Cu prilejul Zilei Poliției Române, Înaltpreasfinția Sa a oficiat o slujbă de pomenire la monumentul eroilor Poliției Române, căzuți la datorie în timpul evenimentelor din decembrie 1989. A adresat celor prezenți un cuvânt de binecuvântare. În aceeași zi, a participat, în Sala Festivă a Bibliotecii Astra din Sibiu, la lansarea atlasului „Transilvania. Izvoare de Geografie istorică. Județul Sibiu”. A adresat celor prezenți un cuvânt de învățătură.

Sâmbătă, 25 martie – Praznicul Bunei Vestiri. A slujit Sfânta Liturghie la Biserica „Buna Vestire” din Sibiu (biserica „de pe groapă”) și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură. În cadrul Sfintei Liturghii, diaconul Gheorghe Marinică Ghincea a fost hirotonit preot pentru Parohia Boarta, Protopopiatul Mediaș. La final, Înaltpreasfinția Sa a oferit distincția „Crucea șaguniană pentru clerici” părintelui paroh Constantin Mitea și i-a hirotesit întru iconom pe preoții Vasile Cheslărean și Ilie Horea Arseniu.

Duminică, 26 martie. La invitația părintelui Simion Felecan, parohul bisericii „Buna Vestire” din Munchen, cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, Înaltpreasfinția Sa a participat la sărbătoarea parohiei. A slujit Sfânta Liturghie împreună cu Preasfințitul Episcop-vicar Sofian Brașoveanu, a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură și a dăruit bisericii parohiale o păticeică din moaștele Sfântului Ierarh Andrei, Mitropolitul Transilvaniei.

Martți, 28 martie. A avut program de audiențe și lucrări de birou. A prezidat ședința Permanenței Consiliului Eparhial al Arhiepiscopiei Sibiului.

Miercuri, 29 martie. A avut program de lucru la cabinet. A oficiat Denia Canonului Mare al Sfântului Andrei Criteanul la Catedrala Mitropolitană din Sibiu.

Pr. Dr. Cristian VAIDA

TEOLOGIE ȘI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

În vremurile pe care le trăim și în care produsul cultural este permanent subapreciat, iar ceea ce înseamnă element românesc tinde să fie dat la o parte pentru a se face loc altora, editurile noastre tind să dea la o parte produsele culturale autohtone, promovând lucrări ale autorilor străini. Sigur că și acestea din urmă au valoarea lor și ne plasează prin studiu într-o paradigmă a cunoașterii europene și universale, dar nu trebuie să uităm nici de autorii noștri. Tocmai de aceea, am inițiat la Editura Andreiana a Mitropoliei Ardealului colecția *Restituiri*, prin aceasta dorind să aducem la lumină lucrări ale profesorilor de Teologie care au rămas în manuscris și care sunt foarte actuale și acum sau chiar să retipărim lucrări care au format colecțiile *Didactică* și *Teologică* din cadrul editurii noastre.

Prin bunăvoința urmașilor Părintelui Profesor Corneliu Sârbu ne-a fost predat în custodie manuscrisul lucrării de *Teologie fundamentală* al regretatului nostru dascăl – o lucrare impunătoare care acum vede pentru prima dată lumina tiparului și are un frumos cuvânt înainte al Părintelui Profesor Ioan Ică sr. Lucrarea tratează trei teme mari: Revelația divină, religia în general și religia creștină. După cum se arată și în prefață, teologia fundamentală este *teologie* pentru că se bazează și pornește de la marile adevăruri de credință revelate, pe care le expune în amănunt sistematic teologia dogmatică, și este *fundamentală* pentru că se ocupă numai de marile adevăruri de credință pe care le fundamentează și le apără rațional. Teologia fundamentală este în legătură strânsă și cu istoria religiilor, ocupându-se cu ființa și originea religiei, în general, și cu religia creștină, în special. De altfel, Editura Andreiana are în pregătire și manuscrisul de istoria religiilor al Părintelui profesor Corneliu Sârbu pe care sperăm să o oferim curând publicului cititor.

Am primit din partea Editurii Reîntregirea a Arhiepiscopiei Alba Iuliei lucrarea teologului Răzvan Brudiu intitulată „*Incinerarea. Provocare misionară sau contramărturie creștină*”. Susținută ca teză de doctorat în cadrul catedrei de Misiologie și Ecumenism a Facultății de Teologie din Alba Iulia, lucrarea reține atenția prin tematica pe care o dezbate, deopotrivă controversată și actuală, la care Biserica trebuie să ofere un răspuns ferm.

Tema abordată este una de mare importanță pentru viața creștină, mai cu seamă în contextul social actual, în care, pe fondul secularizării conștiinței religioase, au apărut numeroase solicitări pentru practica incinerării. În lumina mărturiilor scripturistice și patristice, în Biserica Ortodoxă s-a practicat de la început înhumarea (înmormântarea) trupului, iar incinerarea a fost considerată o practică păgână, o pângărire a trupului omenesc, care este sfințit prin Tainele Bisericii și este chemat la Înviere și viață veșnică.

În acest sens, cu un evident scop misionar-pastoral, autorul oferă cititorilor acest volum de apologetică ortodoxă pe tema incinerării, organizat în cinci capitole, în care prezintă nuanțat perspectiva antropologiei creștine (conforme cu revelația și gândirea Sfinților Părinți) asupra practicii necreștine a incinerării, poziția Bisericii romano-catolice și a Bisericilor Ortodoxe locale vizavi de problema incinerării, precum și aspecte ale înhumării și incinerării în perioadele interbelică, comunistă și postdecembristă, în România. Concluziile finale sintetizează în câteva puncte clare și concise elementele esențiale ale cercetării.

Mitropolitul Laurențiu

Pr. Academician
MIRCEA PĂCURARIU

Un alt teolog închis la Sighet între anii 1950 și 1955 a fost Ștefan Meteș, cunoscutul istoric bisericesc din perioada interbelică. Încercăm, în paginile care urmează, să-i creionăm o scurtă biobibliografie.

S-a născut la 27 decembrie st. v. 1886 (sau 8 ianuarie st. n. 1887) într-o familie de țărani din Geomal, jud. Alba. A făcut școala primară maghiară din Aiud și patru clase gimnaziale tot acolo (1898-1902), continuând la Liceul de Stat din Sibiu (1902-1905), la Școala Comercială Superioară din Brașov cu diferență de liceu și examen de maturitate la Blaj. Între anii 1909-1912 a studiat la fostele Institute Teologice din Arad, Sibiu și Caransebeș, după care s-a înscris la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din București. Acolo a urmat cursurile renumiților profesori Nicolae Iorga – de prietenia căruia s-a bucurat până la tragicul sfârșit al acestuia –, Dimitrie Onciul, Ioan Bogdan, Vasile Pârvan sau Nicolae Dobrescu de la Facultatea de Teologie. La București a avut posibilitatea să aprofundeze studiile istorice, dar să facă și cercetări la Biblioteca Academiei Române, fondul de manuscrise, și la Arhivele Statului, strângând un prețios material documentar, pe care îl va valorifica în lucrările sale. Din nefericire, nu și-a putut încheia studiile, căci în 1914, la izbucnirea Primului Război Mondial s-a reîntors acasă funcționând un timp ca învățător în satul natal (1914-1916). La 7 octombrie 1916, a fost hirotonit preot de către episcopul Ioan Papp de la Arad pentru parohia Boholt, de lângă Deva (scaunul mitropolitan de la Sibiu fiind ocupat de noul ales Vasile Mangra, chiar la sfârșitul lunii octombrie 1916). A funcționat aici ca preot și învățător până în anul 1922, iar în anii războiului a făcut mai multe călătorii de studii la Budapesta pentru cercetări în arhivele și bibliotecile de acolo.

Încă din anul 1910 a început să publice diverse studii privitoare la trecutul Bisericii din Ardeal, mai ales la periodice conduse de Nicolae Iorga. Menționăm doar câteva dintre ele: *Cronica popii Vasile din Șcheii Brașovului*, c. 1650; *Cu note și lămuriri* (în rev. „Drum drept”, Vălenii de Munte, I, 1913, nr. 3, p. 165-186), prima ei versiune în limba română; broșura *Șerban Vodă Cantacuzino și Biserica românească din Ardeal* (Vălenii de Munte, 1915, 54 p.). Și tot acum a început să publice pentru prima oară la noi – *Bibliografia scrierilor lui Nicolae Iorga* (*Ce a scris Nicolae Iorga*), *Viața și activitatea lui* (București, 1913, LXXVII+155 p.), lucrare pe care o va întregi și reedita în 1921 și, apoi, într-o altă formă în 1931, când marele istoric împlinea 60 de ani. În perioada activității sale la Boholt a publicat sinteza intitulată *Istoria Bisericii și a vieții religioase a românilor din Ardeal și Ungaria*, vol. I. Până la 1700 (Arad, Tipografia Diecezană, 1918, XII+411 p.). Era o adevărată lucrare de „pionierat” după *Istoria, lucrurile și întâmplările românilor* a lui Samuil Micu (rămasă în manuscris), *Istoria Bisericii românilor...* a lui Petru Maior (Buda, 1813), *Istoria Bisericii Ortodoxe răsăritene universale* a lui Andrei Șaguna (2 vol., Sibiu, 1860) sau după lucrările de sinteză ale lui Nicolae Iorga: *Sate și preoți din Ardeal* (București, 1902) și *Istoria Bisericii și a vieții religioase*

ISTORICUL ȘTEFAN METEȘ (1886-1977)

a românilor (2 vol., 1908-1909); toate acestea prezentau, însă, prea puține aspecte din trecutul Bisericii ardelen și, firește, cu lacune în informare.

Deși foarte tânăr, totuși preotul din Boholt era cunoscut încă de atunci, iar munca i-a fost apreciată de cărturarii timpului. Așa se face că la 7 iunie 1919, a fost ales membru corespondent al Academiei Române. Și-a păstrat această calitate până în vara anului 1948, când s-a creat „Academia Republicii Populare Române”, iar Ștefan Meteș a avut soarta celor peste o sută de membrii – titulari, corespondenți și onorari – care au fost excluși din noul for cultural al țării.

După 1918, Ștefan Meteș, ca atâția alți intelectuali din „generația Unirii” și-a pus toată puterea de muncă în slujba poporului și a culturii din „România Mare”. În

1922 a fost numit director al Arhivelor Statului din Cluj, slujbă pe care a deținut-o până la pensionare, în 1947. Concomitent, s-a implicat și în viața politică a țării, fiind ales deputat în primul Parlament al României întregite, din partea județului Hunedoara. Mai târziu a fost numit subsecretar de stat în Ministerul de Interne, în Guvernul condus de Nicolae Iorga (18 aprilie 1931-6 iunie 1932) și subsecretar de stat în Ministerul Instrucțiunii și Cultului, în Guvernul condus de Alexandru Vaida-Voevod (14 ianuarie-13/14 noiembrie 1933).

În paralel și-a continuat și cercetările istorice. Dintre lucrările de istorie bisericească publicate acum consemnăm: *Relațiile mitropolitului Andrei Șaguna cu românii din Principatele Române* (Arad, 1925), *Din istoria artei religioase române. Zugravii bisericilor românești* (Cluj, 1929, VII+168 p.), *Relațiile Bisericii românești ortodoxe din Ardeal cu Principatele române în veacul al XVIII-lea* (Sibiu, 1928, 96 p., extras din „Revista Teologică”), *Viața bisericească a românilor din Țara Oltului* (Sibiu, 1933, 144 p.), *Lămuriri noi cu privire la revoluția lui Horia*

(Sibiu, 1933, XII + 62 p., în care prezenta participarea clerului), o nouă ediție din *Istoria Bisericii și a vieții religioase a românilor din Transilvania și Ungaria*, vol. I. Până la 1648 (revăzută și întregită, Sibiu, Tipografia Arhidiecezană, 1935, XXXVI + 597 p. + 115 ilustrații), *Mănăstirile românești din Transilvania și Ungaria* (Sibiu, Tipografia Arhidiecezană, 1936, CXXVII + 364 p., prima cercetare asupra acestei teme), *Viața Bisericii Ortodoxe Române din Transilvania în cei din urmă douăzeci de ani, 1919-1939* (în volumul omagial închinat mitropolitului Nicolae Bălan, Sibiu, 1940, p. 543-566) și multe altele.

În același timp a scris și lucrări cu alt profil, dintre care consemnăm: *Relațiile comerciale ale Țării Românești cu Ardealul până în veacul al XVIII-lea* (1920), *Viața agrară-economică a românilor din Ardeal și Ungaria. Documente contemporane* (1921), *Păstori ardeleni în Principatele Române* (Arad, 1926), *Domni din Principatele Române pribegi în Transilvania veacului al XVII-lea* (1935), *Situația economică a românilor din Țara Făgărașului* (1935), *Contribuții noi la istoria românilor din Țara Făgărașului în veacul al XVII-lea* (1942), *Din corespondența poetului Gheorghe Sion cu contemporanii săi* (1939), *Din scrierile lui Gheorghe Sion. Viața și activitatea sa* (1941), monografia *Regele Ferdinand al României* (1925) etc. Se adaugă la acestea numeroase articole în: „Patria” – Cluj, „Revista Arhivelor” – București, „Telegraful Român” – Sibiu, „Revista Teologică” – Sibiu și alte periodice din perioada interbelică.

Toată această intensă activitate pusă în slujba neamului și a culturii românești a fost „răsplătită” de regimul comunist instaurat în România. În noaptea de 5/6 mai 1950 a fost arestat și închis în cunoscuta închisoare de la Sighet, alături de alți oameni politici sau oameni de cultură; a fost eliberat, abia, în 6 iulie 1955.

După eliberare, a fost supravegheat în permanență de organele de Securitate și ani de-a rândul nu a mai putut publica nimic. Abia în 1960 a publicat în revista „Mitropolia Ardealului” studiul: *Din relațiile noastre cu Rusia. Frații David și Teodor Corbea din Brașov în slujba poporului român ca luptători împotriva unirii cu Roma, ca diplomați și scriitori* (nr. 11-12, 1960, p. 836-862), urmat de studiul *Românii din Țara Bârsei, a Făgărașului și Trei Scaune-Secuime și Unirea cu Roma* (nr. 1-3, 1963, p. 109-130), *Viața bisericească a românilor din scaunul Săliște* (nr. 9-10, 1969, p. 612-660) și altele, iar în revista „Biserica Ortodoxă Română” a publicat studiul *Zugravi și icoane pe hârtie (xilografuri-stampe) și sticlă din Transilvania* (nr. 7-8, 1964, p. 730-774).

Chiar și autoritățile de stat i-au permis să publice lucrarea *Emigrări românești din Transilvania în secolele XIII-XX* (București, 1971, 438 p., și ediția a doua, București, 1977, 528 p.). Era ultima carte pe care a tipărit-o. Curând a trecut la cele veșnice, la 30 iunie 1977, fiind îngropat în cimitirul municipal. Nu peste mult timp l-a urmat și soția sa, Sofia, fosta președintă a „Asociației femeilor ortodoxe române”, filiala Transilvania în perioada interbelică.

I-am închinat aceste rânduri ca modest omagiu pentru tot ceea ce a făcut pentru istoriografia noastră din Transilvania, acum la patruzeci de ani de la trecerea sa la cele veșnice.

Membrii Asociațiunii Astra – Membrii Academiei Române (II)

AUGUST TREBONIU LAURIAN (1810, Fofeldea – 1881, București).

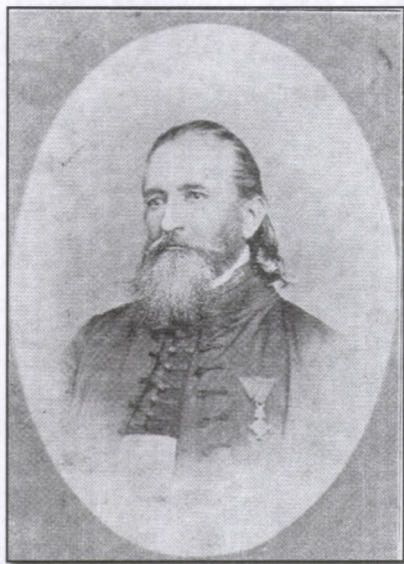
Lingvist, istoric, profesor.

A fost profesor la Colegiul „Sfântul Sava” din București, membru al Eforiei Școalelor din București, al Consiliului Superior al Instrucțiunii Publice, profesor și primul decan la Facultatea de Litere a Universității București (înființată în 1864). A editat,

împreună cu N. Bălcescu, *Magazin istoric pentru Dacia*. A fost director al Bibliotecii Naționale, președinte al Societății *Transilvania* din București.

ASTRA. Membru fondator, 1861.

ACADEMIA ROMÂNĂ. Membru fondator al Societății Academice, 1867, secretar al Societății Academice (1867-1870), președinte (1870-1872, 1873-1876). A redactat, împreună cu C.I. Massim, *Dicționarul Limbii Române*, 1871-1876, și *Glosarul*, 1871.

SAVA POPOVICI BARCIANU (1814, Rășinari – 1879, Rășinari).

Preot, învățător, profesor, director de școală, autor de manuale. Profesor la Institutul Teologic din Sibiu. Preot paroh. Luptător pentru drepturile românilor din Transilvania. Este autorul unor culegeri de istorioare morale, autorul unor dicționare și manuale.

ASTRA. Membru în primul CC, 1861, membru fondator, 1865.

ACADEMIA ROMÂNĂ. Membru corespondent al Societății Academice, 1869.

ANDREI ȘAGUNA (1809, Mișcolț, Ungaria – 1873, Sibiu). Canonizat în 2011.

Înalt ierarh al Bisericii Ortodoxe Române. Vicar (1846), episcop (1848), mitropolit al Ardealului (din 1864). Cărturar, profesor, om politic. A prezidat Marea Adunare de pe Câmpia Libertății din Blaj, 1848. A fost membru al Dietei de la Budapesta, membru în Senatul Imperial de la Viena. A ctitorit: *Tipografia Diecesană* (1850), *Calendarul pe anul... de la Hristos* (1852), *Telegraful Român* (1853), **ASTRA** (1861). A reorganizat *Mitropolia*, *Seminarul Teologic* din Sibiu. A înființat sute de școli capitale, populare, reale, gimnazii (Brașov, Brad) și a stimulat crearea manualelor școlare (Sava Popovici-Barcianu, Daniil Barcianu, Visarion Roman, Zaharia Boiu, Ioan Popescu, Ioan Crișan, Ilarion Pușcariu). A coordonat editarea unei noi versiuni a *Bibliei* în limba română (1856-1858). Este autorul unor studii

patristice, cuvântări pastorale, scrieri omiletice, manuale. A avut ideea ridicării unei catedrale („biserici episcopale”) în Sibiu și a inițiat, în 1857, colecta, el oferind 2000 de florini.

ASTRA. Semnatar al Petiției, autor al unei serii de statute. Ctitor. A prezidat Adunarea Constitutivă. A fost primul președinte al Asociațiunii (1861-1867), primul președinte al Secțiunii de Științele Naturii.

ACADEMIA ROMÂNĂ. Membru de onoare al Societății Academice, 1871.

IOAN MICU MOLDOVAN (1833, Varfalău, azi, Moldovenești – 1915, Blaj).

Înalt ierarh greco-catolic, profesor, publicist, culegător de folclor, autor de manuale. A fost vicar capitular, vicar episcopal, prepozit capitular, prelat papal. A luptat pentru drepturile românilor în Transilvania. A fost profesor și director în Blaj, a redactat *Foaia Scholastică*. Este autorul unor lucrări cu caracter teologic, istoric, geografic, folcloric.

ASTRA. Semnatar al Petiției. Fondator, membru în CC.

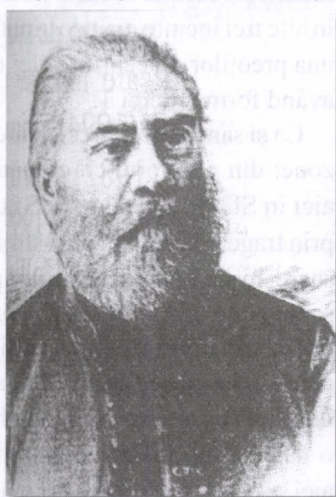
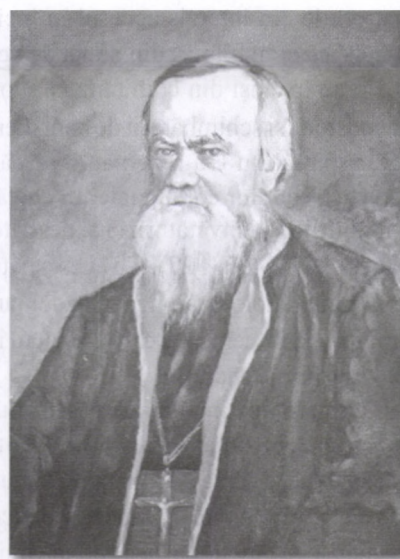
ACADEMIA ROMÂNĂ. Membru corespondent, 1871, membru titular, 1894.

IOAN POPESCU (1832, Cața, Brașov – 1892, Sibiu).

Preot, publicist, profesor, pedagog de formație herbartiană. Profesor la Institutul Teologic-Pedagogic din Sibiu. A editat *Organul Pedagogic*, a fost redactor al revistei *Transilvania*. Este autorul unor manuale și al unor cărți fundamentale de psihologie și pedagogie: *Compendiu de pedagogie...*, *Psichologia empirică...*, *Pedagogia lucrată pe bazele psihologiei și etice ale realismului herbartian*.

ASTRA. Semnatar al Petiției. Membru fondator, 1861. Secretar I, 1889, și membru în CC. Profesor și director la Școala Civilă Superioară de Fete din Sibiu (1888-1890).

ACADEMIA ROMÂNĂ. Membru corespondent al Societății Academice, 1877.

MARIAN ATHANASIE MARIENESCU (1830, Lipova – 1915, Sibiu).

Jurist, etnolog, filolog, folclorist, scriitor. A popularizat folclorul românesc peste hotare. Este autorul unor importante și interesante studii etnografice și folclorice.

ASTRA. Membru fondator, 1861. Președinte al Secțiunii Literare, 1900, membru în CC, vicepreședinte, 1904. Colaborator la *Enciclopedia Română* coordonată de Cornel Diaconovici.

ACADEMIA ROMÂNĂ. Membru corespondent, 1877, membru titular, 1881. Discurs de recepție: *Viața și operele lui Petru Maior*.

VISARION ROMAN (1833, Dărlös, Târnave – 1885, Sibiu).

Teolog, economist, învățător, profesor la Institutul Teologic-Pedagogic din Sibiu, la Școala Civilă Superioară de Fete din Sibiu, pedagog, ziarist, redactor la *Telegraful Român*. A editat: *Amicul Școalei*, *Amicul Poporului*, *Albina Carpaților*, *Progresul*. A întemeiat Institutul de Credit *Albina*, 1872. Este un talentat autor de manuale.

ASTRA. Membru fondator, 1861. Primul bibliotecar (1861-1865), secretar II, 1875, membru în CC.

ACADEMIA ROMÂNĂ. Membru corespondent al Societății Academice, 1877.

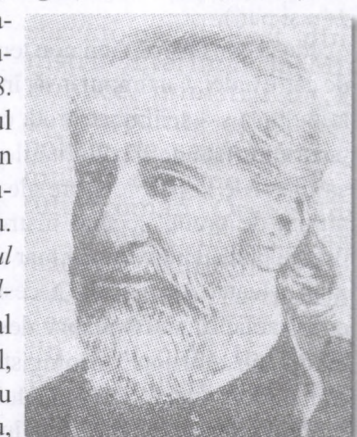
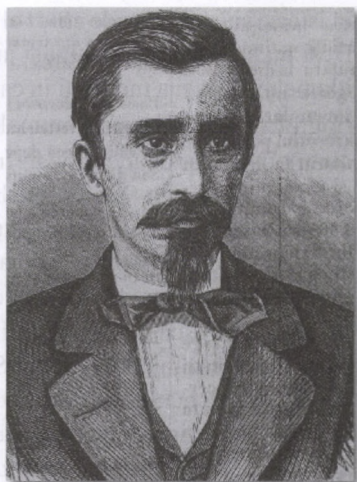
ZAHARIA BOIU (1834, Sighișoara – 1903, Sibiu).

Preot, profesor, poet, traducător. A condus Reuniunea de Muzică, Sibiu, 1878. A fost profesor la Institutul Teologic-Pedagogic din Sibiu, la Școala Civilă Superioară de Fete din Sibiu. A fost redactor la *Telegraful Român*, la revista *Transilvania*. A fost prim paroh al Sibiului, asesor consistorial, consilier episcopal, membru în Sinodul Eparhial Sibiu, în Congresul Bisericesc al Mitropoliei. S-a remarcat ca un predicator cu har, fiind supranumit „Fala amvonului românesc”. A fost autorul unor remarcabile volume de versuri, al unor cuvântări funebre și memoriale, autorul talentat al manualelor școlare.

ASTRA. Membru fondator, 1861, membru în CC, secretar I, 1891.

ACADEMIA ROMÂNĂ. Premiul pentru lucrarea *Semințe în agrul lui Hristos*. Membru corespondent al Societății Academice, 1877.

Prof. Univ. Dr. Elena MACAVEI

Lect. Dr.
DANIEL MIHOC

• DICȚIONAR BIBLIC •

Templul din Ierusalim (II)

Irod Idumeul (37-4 î.Hr.), cunoscut mai ales ca autor al masacrului din ținutul Betleemului (Mt 2, 16-18), a rămas în istorie și în calitate de ctitor al celui de-al treilea templu. Deși nu a fost iubit de supuși atât din cauza originii sale idumeene, cât și a modului în care a administrat țara, istoriografia i-a acordat supranumele nemeritat de „cel Mare” din motive ușor de identificat: Irod a avut o domnie lungă (33 ani); a asigurat țării sale stabilitate și pace; a lărgit cât se putea de mult hotarele regatului său; și, nu în ultimul rând, s-a făcut cunoscut ca un mare constructor. Construcții monumentale, expresie a megalomaniei și admirației pentru arta elenistică a suveranului, au fost ridicate în multe părți ale regatului. A restaurat Samaria și i-a dat numele Sebaste (după numele împăratului: Sebastos, în greacă, este echivalentul latinescului Augustus; Iosif Flaviu, *Antichități iudaice*, 15.8.5; *Războiul iudaic*, 1.21.2); la fel a făcut cu cetatea numită Turnul lui Straton, care, rezidită din temelii, a primit numele Cezareea (tot în cinstea împăratului; Iosif Flaviu, *Antichități iudaice*, 15.9.6). Această cetate a devenit principalul port al țării la Marea Mediterană și mai târziu aici s-a stabilit reședința procuratorilor romani. La Ierusalim a ridicat palatul care îi va purta numele, în partea de vest a orașului, fortăreața Antonia, la nord de templu, un teatru și un hipodrom. În orașele elenistice a zidit temple dedicate împăratului, teatre și stadioane.

Ambiția lui Irod de a-și lega numele de monumente durabile nu putea să ocolească cel mai important simbol al iudaismului. În momentul venirii lui pe tron, numele Ierusalimului era indisolubil legat de aproape un mileniu de prezența Templului între zidurile sale, fapt ce făcea din capitala lui David centrul spiritual al iudaismului. În anul 20 î.Hr. a început lucrările la cel mai ambițios proiect al său: reconstrucția templului din Ierusalim (Iosif Flaviu, *Antichități iudaice*, 15.2.1). Deși partea principală a fost inaugurată cu șase ani înainte de moartea sa, Irod nu a apucat să vadă lucrările finalizate. Acestea se vor încheia abia în anul 63 d.Hr., cu doar șapte ani înainte de distrugerea totală și definitivă a acestui monument (70 d.Hr.).

Proiectul noului templu era atât de grandios încât părea că Irod voia să împlinească profeția lui Agheu (2, 9), care vestea că slava celui din urmă va fi mai mare decât a celui dintâi, adică a celui zidit de Solomon. Și, într-adevăr, el îl va depăși pe cel dintâi, nu numai ca realizare arhitectonică, ci mai ales prin faptul că Dumnezeu-Omul, Iisus Hristos, i-a călcat pragul, l-a cinstit (Lc 2, 49) și l-a curățit (In 2, 14u și par.).

Ideea construirii unui nou templu nu a fost bine primită de către iudei. Cu timpul însă, încă din vremea construcției atitudinea s-a schimbat. Irod, care de multe ori s-a arătat nepăsător față de sensibilitățile supușilor săi, a avut grijă ca lucrările la părțile sacre ale edificiului să fie realizate numai de preoți special instruiți în acest scop (numai preoții puteau intra în sanctuar și în curtea interioară). Mai mult, a luat toate măsurile necesare pentru ca activitățile de construcție să nu împiedice desfășurarea cultului. Astfel, în toți anii zidirii nu s-a înregistrat nicio zi în care slujbele să nu se fi săvârșit după rânduială! Fiecare participant la vechiul edificiu era înlocuită îndată după distrugere.

Arhitecții au pornit de la planul Templului lui Solomon, dar au încercat să dea edificiului trăsăturile templului descris în viziunea profetului Ezechiel (cap. 40-43; 571 î.Hr.). Cu toate acestea, ei au rămas tributari arhitecturii greco-romane a vremii: colonade, capiteluri, frontonul triunghiular, confereau ansamblului un pronunțat caracter elenistic. Acoperișul acoperit cu metal aurit era împrejmuț de o balustradă din marmură albă fin sculptată. Iar pentru ca impresionanta-i strălucire să nu fie afectată de păsări, întreaga suprafață a fost protejată cu o mulțime de țepușe aurite.

Ceea ce numim Templul lui Irod era de fapt un imens complex de construcții ce ocupa aproximativ o pătrime din suprafața Ierusalimului. Sanctuarul propriu-zis nu ocupa decât o mică parte din suprafața întregului edificiu. Întregul ansamblu era înconjurat de un zid impunător, aproape dreptunghiular, având lungimea totală de 1550 m.

De-a lungul zidului exterior se desfășurau patru pridvoare, câte unul pe fiecare dintre cele patru laturi ale sale. Acoperișurile acestor pridvoare erau susținute de coloane monolitice din marmură, înalte de 12,5 m. Capiteluri corintice dădeau un plus de eleganță impresiunilor coloanelor. Două pridvoare (cel vestic și cel nordic) aveau câte două rânduri de coloane; cel estic, numit Pridvorul lui Solomon (In 10, 23; FA 3, 11; 5, 12), iar cel sudic, numit Pridvorul regal, avea patru rânduri. În timpul sărbătorilor iudaice, soldații din garnizoana orașului, foloseau acoperișul pridvoarelor pentru a urmări evenimentele din interiorul zidurilor.

Interiorul spațiului delimitat de aceste pridvoare era împărțit în patru curți. Prima era cea mai largă. Ea se desfășura pe patru laturi, între cele patru pridvoare și incinta interioară rezervată doar israeliților. Această curte constituia singurul spațiu al edificiului care era accesibil și păgânilor, de aceea era numită în mod curent Curtea Neamurilor (= Păgânilor). Doar aici puteau intra și israeliții cărora le era interzis accesul în incinta interioară fie din cauză că erau impuri din punct de vedere ritual, fie pentru că erau excluși din comunitatea mozaică. Aici se găseau negustorii și schimbătorii de bani menționați în Evangheliile. Dar spațiul nu era rezervat doar păgânilor, celor impuri sau activităților comerciale. În egală măsură era un loc al întâlnirilor, al învățăturii și al dezbatelor teologice (Lc 2, 46; 19, 47; Mc 11, 27). Cu acest spațiu se întâlneau pelerinii nerăbdători să ajungă la sanctuar, îndată ce scăpau de mulțimea de cerșetori care-i asaltau în imediata vecinătate a zidurilor edificiului.

Următoarea incintă, care cuprindea și sanctuarul propriu-zis, era situată mai sus de Curtea Neamurilor și era despărțită de aceasta printr-o balustradă din marmură. Inscriptii în latină și greacă interziceau, sub amenințarea pedepsei cu moartea, accesul păgânilor în această incintă. Una dintre aceste inscripții, descoperită în anul 1871, se găsește în Muzeul de Arheologie din Istanbul. Ea cuprinde următoarea avertizare: „Niciun străin să nu treacă balustrada în curtea care înconjoară Locul Sfânt. Oricine este prins răspunde de fapta lui, căci urmează pedeapsa cu moartea”. Incinta aceasta interzisă păgânilor era împărțită în alte trei incinte, una destinată femeilor, alta bărbaților și una preoților. În centrul celei din urmă se afla sanctuarul, având forma literei T.

Ca și sanctuarele precedente și acesta era împărțit în trei zone: din pridvorul cu coloane se intra în Sfânta, iar de aici în Sfânta Sfintelor. În Sfânta intrau doar preoții aleși prin tragere la sorți pentru slujire. Aici se aflau trei obiecte sacre: masa destinată pâinilor punerii înainte, sfeșnicul cu șapte brațe și altarul tămâierii, pe care se aducea de două ori în fiecare zi (dimineața și seara) jertfa de tămâie. O perdea groasă despărțea Sfânta de Sfânta Sfintelor (*Kadosh hakedoșim*), în care numai Arhiereul putea intra, și numai o dată pe an, în Ziua Ispășirii. În Templul lui Solomon, aici se păstra Chivotul Legământului, care a dispărut odădată cu distrugerea edificiului, în anul 586 î.Hr. În Templul lui Zorobabel, Sfânta Sfintelor era un loc gol, fapt ce l-a uimit pe Pompei, care, după ce a cucerit Ierusalimul (63 î.Hr.), a ținut să vadă cu ochii lui tainele locului preasfânt al iudeilor. În Templul lui Irod aici era doar o piatră pe care arhiereul așeza cădelnița cu tămâie în Ziua Ispășirii.

PĂRINTELE ARHID. ION POPESCU, un vrednic slujitor al muzicii bisericești din Transilvania

Un sfert de veac de la trecerea la cele veșnice

Anul acesta, în data de 17 aprilie, se împlinesc 25 de ani de la trecerea la cele veșnice, în anul 1992, a Părintelui Arhidiacon Ion Popescu, mulți ani dirijor al Corului Catedralei Mitropolitane și profesor de Muzică Bisericească la Institutul Teologic Universitar din Sibiu. Născut la 9 iunie 1925 în comuna Orlești, județul Vâlcea, a urmat cursurile Seminarului „Sfântul Nicolae” din Râmnicu Vâlcea, iar apoi cele ale Institutelor Teologice din București și din Sibiu. După absolvire, în anul 1950, a ocupat funcții administrative la Institutul Teologic din Sibiu, devenind apoi asistent, în anul 1971 și lector, în anul 1976, pentru disciplina Muzică Bisericească și

Ritual. Alături de Părintele Gheorghe Șoima a dirijat Corul Catedralei Mitropolitane din Sibiu, începând cu anul 1954. În anul 1952 a fost hirotonit diacon, în 1980 devenind arhidiacon.

Activitatea sa a fost rodnică, lăsând posterității studii de muzicologie publicate în revistele bisericești „Mitropolia Ardealului”, „Studii Teologice”, „Biserica Ortodoxă Română” sau în volume colective, despre învățământul muzical și importante personalități ale muzicii liturgice cultivate în Biserica Ortodoxă Română. Unele dintre compozițiile sale muzicale au fost publicate și prezentate în concert sau au fost cântate în cadrul slujbelor bisericești, altele au rămas în manuscris.

Înscriindu-se cu vrednicie în rândul marilor reprezentanți ai muzicii bisericești sibiene, precum Dimitrie Cunțan, Timotei Popovici, Petru Gherman sau Gheorghe Șoima, amintirea sa rămâne vie în sufletele iubitorilor muzicii bisericești și a tuturor celor care l-au cunoscut și i-au apreciat munca depusă cu abnegație în slujirea Bisericii strămoșești.

Pr. Prof. Dr. Vasile GRĂJDIAN

• AGENDA PASTORALĂ •

P.S. ILARION FĂGĂRĂȘANUL

Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului

Sâmbătă, 4 martie – slujește la Catedrala Mitropolitană din Sibiu

Duminică, 5 martie – săvârșește Sfânta Liturghie și Taina Sfântului Maslu în Parohia Galați – Făgăraș.

Joi, 9 martie – oficiază slujba Parastasului în Catedrala Mitropolitană pentru victimele regimului comunist.

Duminică, 12 martie – a slujit în Parohia „Sfântul Nicolae” – Lazaret – Sibiu

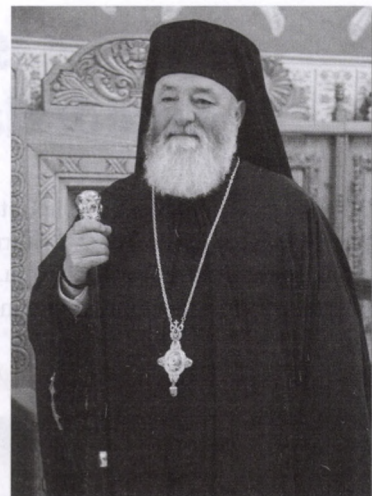
Duminică, 19 martie – a liturghisit la Biserica „Înălțarea Domnului” de pe Valea Avrigului, Județul Sibiu.

Sâmbătă, 25 martie – a slujit alături de ÎPS Andrei, Mitropolitul Clujului, Maramureșului și Sălajului, și de alți ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române, la Catedrala Mitropolitană din Cluj-Napoca.

Duminică, 26 martie – a săvârșit Sfânta Liturghie la Mănăstirea Orlat, județul Sibiu.

Joi, 30 martie – a oficiat Liturghia Darurilor mai înainte sfințite în capela Liceului „Aurel Vijoli” – Făgăraș.

Ierod. Nicolae DANCO

Iisus Hristos – moartea păcatului și învierea omului

Gheron Iosif Isihastul – 120 de ani de la nașterea sa (1897)

Punctul de plecare în explicitarea acestui lucru îl constituie mărturisirea existenței unui singur (în înțelesul de unic) Mântuitor pentru întreaga umanitate, Domnul Iisus Hristos [Cuv. Iosif Isihastul, *Mărturii ale experienței monahale*, trad. de Ieroschim. Ștefan Nuțescu, Editura Evangelismos, București, 2016, Ep. 74, p. 315], însă beneficiarii sunt doar cei care mărturisesc credința în dumnezeirea Sa (ca Persoană divino-umană), aceasta fiind, de altfel, condiția *sine qua non* pentru dobândirea fericirii veșnice [Ibidem, *Scrisoare...*, cap. 3, pp. 340-341]. Părintele Iosif Isihastul insistă asupra faptului că Hristos, „Cel care a făcut veacurile și înainte de veacuri era”, S-a întrupat cu unicul scop de a mântui pe toți oamenii, sau altfel spus „S-a născut dulcele Iisus ca să ne nască din nou pe noi”. Pentru a ne bucura de această „fericită înruderire”, prin care devenim frați ai Săi, și, în cele din urmă, „fii, după har, ai Tatălui Ceresc” [Ibidem, Ep. 56, pp. 263-264], El (Hristos) ne-a arătat și modul în care se poate realiza aceasta. Începutul acestei lucrări pornește de la Botez (prin Botez) și continuă prin împlinirea poruncilor Sale, care nu sunt altceva decât „medicamente împotriva patimilor, pentru ca să nu mai cădem iarăși în robia păcatului” [Ibidem, *Scrisoare...*, cap. 3, pp. 341-342]. Dă și un exemplu concret: „Nu desfrâna și ostenește-te să fii cuminte, căci dacă nu vei deveni cuminte, vei deveni neapărat desfrânat. Nu fura, pentru ca să devii credincios; căci dacă nu te silești să devii credincios, vei deveni hoț. Nu fi iubitor de arginți, pentru ca să fii milostiv; căci dacă nu te silești să fii milostiv, vei deveni iubitor de arginți. Nu lăcomi cu pânțele, ca să devii înfrânat. Să ai multă dragoste, ca să nu devii pizmuitor. La fel și toate celelalte virtuți”].

Gheron Iosif înțelege împlinirea poruncilor ca răspunsul personal cu care suntem datori față de răscumpărarea adusă de Hristos, iar, pe de altă parte, prin intermediul lor, Acesta ne păzește să nu (re)devenim robi ai demonilor. De aceea, sluga bună și credincioasă (Matei 25, 21) va percepe primirea harului drept un dar (din marea Sa milostivire), și nu ca plată a ostelenilor sale [Ibidem]. Raportarea la Domnul Hristos este din postura de datornic, ca cel ce a fost eliberat din robia păcatului și a patimilor, prin care continuă să îl răstignească. De aceea mulțumirea se concentrează în special în direcția aceasta, de rob răscumpărat, iubirea manifestându-se ca recunoștință tocmai pentru aceasta, și nu pentru fericirea veșnică făgăduită [Ibidem, pp. 340-341]. Personal îi mulțumește, în primul rând, pentru faptul de a se fi născut creștin, apoi pentru trecerea cu vederea și scoaterea din viața de tânăr ușuratic, pentru chemarea la marea chip îngeresc, și, mai ales, pentru timpul de pocăință acordat].

Mai mult decât atât, lucrarea poruncilor reprezintă împlinirea unei cerințe a lui Dumnezeu, aceea de a-L iubi (din toată inima și din tot sufletul și din toată puterea ta și din tot cugetul, Lc. 10, 27), recunoscând în Acesta pe Făcătorul său [Ibidem, Ep. 64, pp. 288-289]. Cuviosul amintește aici de gelozia lui Dumnezeu, care nu vrea ca omul să împartă slava și iubirea Acestuia cu altceva/ altcineva, ci să-L iubească pe Domnul Dumnezeu „din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta și din tot cugetul” său (Luca 10, 27)].

Însă puterea în împlinirea poruncilor Sale o dă tot El, ca Unul ce este începutul și sfârșitul a toate („în El trăim și ne mișcăm și suntem”, FA 17, 28), El fiind atât darul, cât și dăruitorul: „să știi numai că totul, începutul și sfârșitul oricărui lucru bun este Hristos. Noi singuri nu putem să facem nimic dacă Hristos, cu harul Său dumnezeiesc, nu va conlucra cu noi. Mai întâi S-a recunoscut El pe Sine în noi, și după aceea L-am recunoscut noi. Acela ne-a iubit mai întâi, și noi după aceea. Dacă Hristos nu va lucra, nu se mișcă nimic bun în noi” [Ibidem, Ep. 70, p. 304].

Această realitate o înțelegem mai bine analizând, pe scurt, cele trei etape ale viețuirii duhovnicești. Astfel, Hristos este începutul mântuirii (ca proces personal al omului [Ibidem, Ep. 3, p. 30], etapa curățirii), pentru că omul „nu-L poate însă găsi dacă mai întâi nu l-a

găsit Dumnezeu pe el” [Ibidem, Ep. 2, p. 26]. Se manifestă concret în gândurile bune (ca matrice pentru orice lucrare duhovnicească) [Ibidem, Ep. 9, p. 58] și, plecând de la acestea, în toate manifestările trupești și duhovnicești, care pot fi sintetizate în câteva etape: frica de Dumnezeu [Ibidem, Ep. 30, p. 144. Amintește și de înfricoșătorul moment al depunerii jurământului monahal în fața sfântului altar prin care „il leagă Hristos cu frica Sa”, și ulterior vine încercarea, strădania și lupta], credința (înțeleasă ca încredere [Ibidem]), dar și încredințare [Ibidem, Ep. 67, p. 297; Ep. 69, p. 302], cunoașterea duhovnicească [Ibidem, Ep. 30, p. 144-145] (iar specificul monahal prevede într-un mod mai pregnant și ascultarea, legată indisolubil de lepădarea de sine [Ibidem, Ep. 12, p. 77]), toate conducând la adevărata libertate [Ibidem, Ep. 30, p. 145].

Această însoțire continuă pe tot parcursul procesului de despătimire [Ibidem, Ep. 10, pp. 66-67], întrucât „dacă omul nu luptă împreună cu Hristos, Care este Lumina, nu poate să se izbăvească de stăpânul întinericului, Diavolul” [Ibidem, Ep. 18, pp. 99-100]. De aici rezultă necesitatea invocării neîncetate a numelui Său (prin/în rugăciune, de obicei prin cea cunoscută ca a minții/ inimii) [Ibidem, Ep. 4, p. 37; Ep. 33, pp. 160, 161; Ep. 10, p. 69; Ep. 63, p. 286], prin puterea Căruia se primește posibilitatea de a înlătura/ suporta ispitele și, în cele din urmă, izbăvirea [Ibidem, *Scrisoare...*, cap. 3, p. 342; Ep. 39, p. 196; „Odată, din cauza repetatelor și înfricoșătoarelor mele ispite, am fost stăpânit de mare întristare și deznădejde și socoteam că sunt nedreptățit de către Dumnezeu. Că m-a lăsat pradă atâtor ispite, fără să mă ușureze vreun pic, să iau măcar o răsuflare. Și aflându-mă în această amărăciune, am auzit o voce înlăuntrul meu, tare dulce, foarte clară și trădând multă compasiune: «Nu vrei să suferi totul pentru dragostea Mea?» Și odată cu vocea a început să curgă șuvoi de lacrimi neîncetat și mă căinam pentru deznădejdea care mă stăpânise. N-am să uit niciodată vocea aceea, atât de dulce, care a făcut să dispară deodată ispita și toată deznădejdea. «Nu vrei să suferi toate pentru dragostea Mea?»». Cu adevărat, dulce dragoste!” Ibidem, Ep. 8, p. 55].

Puterea este a lui Hristos, ca Unul ce l-a biruit pe diavol [Ibidem, Ep. 16, p. 92] și singurul Care știe totul (în înțelesul de mod de luptă și de câștigare a ei) [Ibidem, Ep. 20, p. 114] și Care Se face toate: „hrana duhului, apa celui însetat, sănătate celui bolnav, îmbrăcăminte celui gol, voce celor care cântă, cercetare celui care se roagă, tuturor toate spre mântuire”, fiind deci „cel mai bun doctor al sufletului și al trupului” [Ibidem, Ep. 30, p. 148]. Și aceasta cu atât mai mult cu cât El este cel mai aproape de om [Ibidem, Ep. 17, p. 98; Ep. 66, pp. 294-295], cunoscând mai bine decât noi ceea ce ne este de folos [Ibidem, Ep. 51, pp. 244-245]. Această apropiere ne dă posibilitatea de a fi în permanentă comuniune și comunicare cu El, din care rezultă și necesitatea raportării corecte față de Acesta în toate manifestările noastre [Ibidem, Ep. 48, p. 235 – 1. Examinarea conștiinței în tot ceea ce facem, dacă este potrivit vouă Sale; 2. Voile Domnului, care lucrează pentru mântuirea noastră, nu le cunoaște nimeni. Dar, în orice fel s-ar săvârși, ele sunt folositoare; indiferent dacă noi ne înfrământăm și ni se pare că am fost părăsiți de Dumnezeu. Ibidem, Ep. 65, p. 291].

Gheron Iosif insistă, în acest context, și asupra necesității (chiar a obligativității) asumării luptei, în sensul de asemănare cu pătimirile Domnului Hristos, altfel spus, dacă El a purtat crucea și noi suntem datori să o purtăm [Ibidem, Ep. 4, p. 36], urmându-l întru toate [Ibidem, Ep. 35, p. 171], fiind singura Cale de a ajunge și noi la Învierea personală (care este începutul odihnei desăvârșite). Această pătimire de bunăvoie se face pentru Hristos, și ea are puterea de a alunga demonii, primind în egală măsură mângâiere dumnezeiască [Ibidem, Ep. 8, pp. 54-55; Ep. 23, p. 118; Ep. 42, pp. 211, 213]. Iubirea față de Hristos (caracterizată atât prin ostelenile individuale, trupești și duhovnicești, asumate de bunăvoie, cât și ca manifestare față de aproapele [Ibidem, Ep. 49, p. 239]) asigură biruința nevoitorului mult mai ușor și de

lungă durată [Ibidem, Ep. 8, p. 54] (indiferent că este vorba de patima mâinii, poftii sau de altă natură).

Strict legată de aceasta este și încrederea în El, ca Unul Ce fiind peste tot [Ibidem, Ep. 78, p. 324] cunoaște în permanență nevoile sufletești și trupești ale omului [Ibidem, Ep. 30, p. 150]. Aceasta înseamnă, pe de o parte, întărire în depășirea tuturor ispitelor (la nivelul minții), iar, pe de altă parte, responsabilitate în toate acțiunile, pentru că „cu cât ești tu mai atent față de Dumnezeu, cu atât mai mult va fi Acela atent cu tine” [Ibidem, Ep. 78, p. 324]. În schimb, în ceea ce-l privește pe om, Cuviosul Iosif amintește și de îndelunga răbdare a lui Dumnezeu față de acesta [Ibidem, Ep. 66, p. 295], căruia îi reproșează mai ales puținătatea credinței și întunecimea minții [Ibidem, Ep. 30, p. 148] (spre deosebire de creație care mereu aduce slavă și binecuvântează pe Dumnezeu [Ibidem, Ep. 78, p. 324]), cu atât mai mult cu cât, de cele mai multe ori, uităm un lucru esențial, și anume acela că „milostivul Dumnezeu caută continuu motive și rațiuni ca să mântuiască un suflet” [Ibidem, Ep. 31, p. 155]. De aceea, se cade o cercetare a conștiinței proprii cât mai des, indiferent de vârstă, mai ales în vederea primirii Sfintei Împărtășanii [Ibidem, Ep. 56, p. 264]. Este adevărat însă și faptul că singurul în măsură să sesizeze „cât de departe sunt gândurile oamenilor de felul în care judecă Dumnezeu lumea” [Ibidem, Ep. 31, p. 154] (ca mod de acțiune) este doar cel ce are experiența harului dumnezeiesc.

Cunoscând toate acestea, Starețul dojenește pe cei nerăbdători care, umplându-se prin ea de deznădejde, întristează pe Hristos [Se referă aici în mod concret la monah, care, prin sucombarea luptei duhovnicești, nu face altceva decât a cere divorțul de Mirele Ceresc – Ibidem, Ep. 32, p. 157, dar este valabil și pentru mireni, ca unii ce prin Botez ne-am asumat urmarea Sa. Hristos arată multă răbdare în lucrarea de mântuire a omului (p. 154)]. Această stare poate (și trebuie a) fi depășită prin pocăință, prin intermediul căreia descoperim, de fiecare dată, că Fiul lui Dumnezeu este atât Învățătorul, cât și Dumnezeu și Părintele nostru, Cel ce are în mâinile Sale suflarea și viața noastră [Ibidem, Ep. 15, p. 86], de aceea bunătatea lui Dumnezeu nu exclude responsabilitatea noastră. Întrucât totul depinde de Dumnezeu, Care prin har, ca putere mobilizatoare, lucrează totul, omul este dator doar cu voința (concretizată prin săvârșirea faptelor ce țin de viețuirea practică), mai ales că este cu neputință ca Hristos să refuze pe cineva [Ibidem, Ep. 1, pp. 24, 25].

Hristos nu este doar începutul și susținătorul luptei în vederea dobândirii mântuirii, ci însăși răsplata, fapt pentru care Cuviosul Iosif îl numește adesea drept „Cel dorit, iubirea, dragostea și viața, dulcele Iisus” [Gheron Iosif, *op. cit.*, Ep. 36, p. 179], „dulcea mea iubire [...] cunoașterea și Adevărul, nădejdea și mângâierea mea, puterea și vârtutea mea, dragostea și lumina mea” [Ibidem, Ep. 39, p. 196].

El, Hristos, fiind Iubire (I Ioan 4, 8), tot ceea ce a făcut pentru om (întruparea, pătimirile, moartea, pogorârea la Iad, învierea, înălțarea) a izvorât din aceasta [Ibidem, Ep. 79, pp. 326-327], și toate au urmărit același scop: „să devenim fii ai Săi, să ne bucurăm de bunătățile Lui cele veșnice, și de pe acum să ne îndulcim de dragostea Lui cea nemărginită” [Ibidem, Ep. 36, p. 179]. Deci, iubirea devine moneda unică în acest schimb personal și intim, fiind chiar o datorie din partea omului, și singura așteptată și acceptată de Hristos. E și motivul pentru care prima poruncă rămâne mereu un imperativ: „Iubește pe Domnul Dumnezeu tău din tot sufletul tău și din tot cugetul tău și din toată puterea ta” (Luca 10, 27), adică „toată forța sufletului să cuprindă pe Dumnezeu” (cunoașterea, simțirea, cugetul, contemplarea, clarviziunea și orice mișcare a minții). Iubirea este deci țința tuturor strădaniilor, iar ea, spre deosebire de toate virtuțile și toate darurile dumnezeiești, depășește orice simțire, întrucât „atunci când ajunge cineva să iubească pe Cel care îl iubește [...] rămâne în lucrare numai iubirea dumnezeiască și împărătește contemplarea” [Ibidem, Ep. 79, p. 327].

Pr. Dr. Cristian Groza

• TELEGRAFUL EVENIMENT •

Slujba de Paști la Catedrala mitropolitană din Sibiu

Peste 2000 de credincioși au venit la Catedrala mitropolitană din Sibiu în Noaptea de Înviere pentru a primi Sfânta Lumină de la Înaltpreasfințitul Laurențiu, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului. Împreună cu un sobor de

Au fost prezenți la sfânta slujbă prefectul județului Sibiu, Lucian Radu, președintele Consiliului Județean, Daniela Cîmpean, și alte oficialități locale și județene, alături de oaspeți.

preoți și diaconi, format din cadre didactice de la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Sfântul Andrei Șaguna” din Sibiu și slujitorii locașului de cult, ierarhul a oficiat slujba Învierii pe o scenă amenajată pe treptele Catedralei mitropolitane.

După slujba Învierii au urmat Utrenia din Noaptea de Înviere și Sfânta Liturghie. Răspunsurile liturgice au fost date de corala „Timotei Popovici” a Catedralei mitropolitane, dirijată de Pr. Lect. Univ. Dr. Dan Alexandru Streza.

În cadrul Sfintei Liturghii, IPS Mitropolit Laurențiu a sfințit pâinea și vinul cunoscute sub denumirea de „paști”, iar credincioșii au avut posibilitatea să primească, la final, aceste daruri binecuvântate. De asemenea, foarte mulți credincioși s-au împărtășit cu Trupul și Sângele Mântuitorului Iisus Hristos.

La final IPS Mitropolit Laurențiu le-a transmis celor prezenți un mesaj de binecuvântare, alături de urările specifice acestui mare praznic al creștinătății.

„Praznicul Învierii este o zi de bucurie, o zi de încununare a ostanelor noastre din timpul postului, dar în același timp și o zi de lumină, o lumină pe care să o luăm și să o ducem cu noi să ne lumineze cărările vieții noastre, dar mai ales sufletele noastre. Vă binecuvântăm și vă mulțumim pentru dragostea arătată față de Sfânta Biserică. Am făcut o noapte de priveghere, dar nu degeaba, pentru că am luat acum binecuvântare și vă dorim tuturor sărbători fericite, sănătate, iar această bucurie a Învierii să nu piară niciodată din inimile noastre”, a spus ierarhul.

Procesiunea Învierii la Sibiu

Preoții din Protopopiatul Sibiu au venit la Catedrala mitropolitană pentru a săvârși slujba Vecerniei din Duminița Paștilor, numită și „A doua Înviere”. Soborul slujitor a fost condus de Înaltpreasfințitul Laurențiu, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolitul Ardealului.

În cadrul slujbei a fost citită Evanghelia în mai multe limbi, așa cum este vechea rânduală în Biserica Ortodoxă.

Pe lângă mulțimile de credincioși, la A doua Înviere au participat prefectul județului Sibiu, Lucian Radu, reprezentanți ai Consiliului Județean Sibiu, parlamentari și oaspeți.

După slujbă, preoții și credincioșii au participat la tradiționala Procesiune a Învierii. Purtând icoana Învierii, prapuri, moaște ale Sfântului Ierarh Andrei Șaguna, Mitropolitul Transilvaniei, preoții și credincioșii au vestit cetății Învierea Domnului, cântând „Hristos a Înviat” și alte imnuri ale praznicului. Traseul procesiunii a fost: Catedrala mitropolitană-str. Mitropoliei-Piața Mare-str. N. Bălcescu – Parcul „ASTRA” – str. Mitropoliei – Catedrala mitropolitană.

La final, IPS Mitropolit Laurențiu i-a binecuvântat pe credincioșii participanți, iar mai apoi a avut loc, la reședința mitropolitană, tradiționala recepție de Paști.

„Săptămâna Luminată se deschide cu bucuria pe care Mântuitorului Iisus Hristos a adus-o întâi ucenicilor și apoi întregii lumi. Evanghelia citită astăzi în mai multe limbi dovedește un lucru pe care îl respectăm și îl apreciem: Evanghelia Mântuitorului Iisus Hristos a ajuns la toate neamurile, nu mai există limbă sfântă și limbă auxiliară, ci fiecare în graiul lui trebuie să primească vestea Învierii lui Hristos.”, a subliniat ierarhul.

Ștefan MĂRCULEȚ

REDACTOR-ȘEF:

Î.P.S. Dr. LAURENȚIU STREZA

COLEGIUL DE REDACȚIE

Senior-editori: Pr. Academician Mircea Păcurariu; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan. **Secretar de redacție:** Pr. Lect. Dr. Emanuel Tăvală. **Membri:** Pr. Conf. Dr. Constantin Necula, Conf. Dr. Lucian Grozea, Diac. Dr. Ștefan L. Toma, Pr. Dr. Cristian Muntean, Pr. Dr. Vasile Gafton. **Responsabil ediție online:** Vicențiu-Dragoș Bășa.

ISSN 1223-8392

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se primesc pe adresa: Redacția „Telegraful Român”, 550179 – Sibiu, str. Mitropoliei, nr. 35; e-mail: telegrafulroman@yahoo.com. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL pentru anul 2017 este de 48 lei; cod IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001. BCR Sibiu, str. Emil Cioran, nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.

Tiparul executat la *Tipografia Șaguniana* – Sibiu